

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลายปีมานี้สถาบันอุดมศึกษาเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีของจีนและสถาบันอุดมศึกษาของไทยได้ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด ดำเนินการแลกเปลี่ยนและความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง สำนักงานเผยแพร่ภาษาจีนแห่งชาตินร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการไทยและโรงเรียนสิบแห่งซึ่งรวมทั้งโรงเรียนจิตรลดา และสวนกุหลาบวิทยาลัย ลงนามข้อตกลงมิตรภาพเกี่ยวกับการเปิดห้องเรียนขงจื้อ จนถึงปัจจุบัน ไทยได้จัดตั้งสถาบันขงจื้อในสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่ง ส่วนในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เปิดห้องเรียนขงจื้อห้องแรกในโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยเมื่อเดือนสิงหาคมปี 2006 สถาบันขงจื้อและห้องเรียนขงจื้อเหล่านี้ได้กลายเป็นเวทีสำคัญในการดำเนินการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างจีนกับไทย ขณะที่มึ่นักเรียนจากเขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีมากยิ่งขึ้นไปเรียนที่ประเทศไทย ก็มึ่นักเรียนไทยไปเรียนต่อที่เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสีของจีน หรือไปเรียนวัฒนธรรมจีนที่สถาบันขงจื้อในไทยมากขึ้นเช่นกัน

ในความร่วมมือด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ สร้างความสัมพันธ์ตลอดจนการแลกเปลี่ยนกับสถาบันอุดมศึกษาสิบกว่าแห่งของประเทศไทย ได้ส่งอาสาสมัครไปสอนภาษาจีนที่ไทยด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงตั้งศูนย์ข้อมูลภาษาไทยในมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี ทรงจัดนิทรรศการภาพถ่ายส่วนพระองค์ และทรงจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ตั้ปดาห้วัฒนธรรมไทยโดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีผ่านสถานกงสุลไทยประจำกวางสี ทำให้การแลกเปลี่ยนระหว่างมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีกับไทยนับวันกว้างขวางยิ่งขึ้น และยกระดับสูงขึ้น เมื่อวันที่ 25 เดือนธันวาคมปี 2006 มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีกับมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมมือจัดตั้งสถาบันขงจื้อ หลังจากสถาบันขงจื้อจัดตั้งขึ้นแล้ว ได้จัดกิจกรรมฝึกอบรมการเรียนการสอนภาษาจีนหลายครั้ง และยังได้จัดกิจกรรมวัฒนธรรมจีนในรูปแบบต่างๆ เผยแพร่ประเพณีเทศกาล การวาดภาพเขียนภาพ ดนตรี และหมากรุ่กจีน ดึงดูดความสนใจของนักเรียนที่มีต่อภาษาจีน ส่งเสริมความเข้าใจของชาวไทยต่อวัฒนธรรมจีน สถาบันขงจื้อได้จัดเวทีการเรียนการสอนภาษาจีนสามระดับ อันได้แก่ เวทีสอนภาษาจีนขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียน เวทีสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษา เวทีการสอนภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนสำหรับปริญญาโท ขณะเดียวกัน ขอบเขต

การสอนภาษาจีนก็ขยายกว้างขึ้นจากสถาบันอุดมศึกษาไปยังโรงเรียนและสังคม จากจังหวัดมหาสารคามขยายกว้างขึ้นไปถึงจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ดที่อยู่ติดกัน งานเผยแพร่งานภาษาจีนมีแนวโน้มพัฒนาที่ดี

ขณะจัดการสอนภาษาจีนและฝึกอบรมภาษาจีน สถาบันขงจื้อแห่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่าเขตภาคอีสานได้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีมาช้านานซึ่งมีเอกลักษณ์พิเศษ ฉะนั้น เมื่อถึงเทศกาลวันหยุด จึงได้เริ่มจัดกิจกรรมการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หลากหลาย ขณะเดียวกันเริ่มการเรียนรู้วัฒนธรรมของจีนด้วย ให้ประชาชนของทั้งสองประเทศได้เรียนรู้กันซึ่งกันและกัน เพื่อผลประโยชน์แก่กันและกัน สถาบันขงจื้อแห่งมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้คัดเลือกอาสาสมัครสอนภาษาจีนที่จบด้านศิลปศาสตร์ไปสอนที่สถาบันศิลปะจังหวัดร้อยเอ็ด จัดกิจกรรมฝึกอบรมด้านดนตรีจีน ระบายสี และเพลงจีน ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักศึกษาและครูของไต้หวัน นักศึกษาของสถาบันศิลปะจังหวัดร้อยเอ็ดเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมศิลปวัฒนธรรมจีนอย่างคึกคัก ทั้งครูและผู้บริหารของสถาบันต่างก็แสดงความชื่นชอบต่อการได้ศึกษาศิลปวัฒนธรรมจีน พร้อมยืนยันว่าจะจัดส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนที่ประเทศจีน และเชิญชวนครูจีนไปสอนศิลปวัฒนธรรมจีนที่สถาบันศิลปะจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย (<http://www.bbtrv.com/2010/0419/4592.html>)

ในหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (2004, หน้า 2) ได้กล่าวถึงการสร้างศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรว่า เมื่อได้เปิดความสัมพันธ์เป็นปกติต่อกันแล้ว ทั้งสองประเทศได้มีความใกล้ชิดกันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวคือ ภาษา เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การติดต่อสื่อสารระหว่างกันยังมีปัญหาและไม่สะดวก ดังนั้น ความคิดที่จะฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาจีนจึงได้เกิดขึ้นมา หลังจากที่มีการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้หยุดชะงักลงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ความพยายามที่จะให้มีการจัดตั้งสถาบันสอนภาษาและวัฒนธรรมจีนในประเทศไทยเกิดขึ้นหลายครั้งทั้งจากภาครัฐและเอกชน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จวบจนกระทั่งปีพุทธศักราช 2542 จึงมีการนำความคิดดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาใหม่อีกครั้ง และในที่สุดก็สามารถจัดตั้งได้สำเร็จด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งของรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในหนังสือเล่มนี้ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร นอกจากเป็นศูนย์กลางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีมาตรฐานแล้ว ยังจะต้องเสริมสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์ไทย – จีน และจัดการอบรมความรู้ภาษาจีนให้กับผู้สนใจทั้งในประเทศไทยและประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

การศึกษาเรื่องการเรียนรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ในโรงเรียนสวนเด็ก
สันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
รับรู้และวัฒนธรรมจีน เป็นพื้นฐานสำหรับดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การรับรู้
 - 1.1 ความหมายของการรับรู้
 - 1.2 ความสำคัญของการรับรู้
2. วัฒนธรรม
 - 2.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 2.2 ประเภทของวัฒนธรรม
 - 2.3 สาขาของวัฒนธรรม
3. วัฒนธรรมจีน
 - 3.1 ความหมายของวัฒนธรรมจีน
 - 3.2 ประเภทของวัฒนธรรมจีน
 - 3.3 ภาษาจีนกับการเรียนรู้วัฒนธรรมจีน
4. นักเรียน
5. โรงเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้

ความหมายของการรับรู้

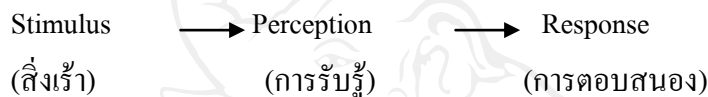
นวลศิริ เปาโรหิตย์ (ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรวมคำแหง, 2528, หน้า 209) ให้ความหมายของการรับรู้ว่า การรับรู้ คือ ขบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบกับประสาทสัมผัสต่างๆ ของเรา และการแปลความหมายอย่างไรรู้ขึ้นอยู่โดยตรงกับประสบการณ์ในอดีตของเราและสภาพจิตใจในปัจจุบัน เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับโลกภายนอกให้กับเราเอง

โยธิน ศันสนยุทธ และคณะ (2533, หน้า 43) กล่าวถึงความหมายของการรับรู้ว่าการรับรู้เป็นการตีความหมายการรับสัมผัสออกเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความหมายนั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุชา จันทน์เอม (2541, หน้า 123) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่มีระดับตั้งแต่ง่ายที่สุดถึงซับซ้อนที่สุดจนยากแก่การเข้าใจ นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการรับรู้ต่างกันออกไป เช่น

1. การรับรู้คือการตีความหมายจากการรับสัมผัส (Sensation) ในการรับรู้ที่เราไม่เพียงแต่มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่เราต้องรับรู้ได้ว่าวัตถุหรือสิ่งที่เราเรารับรู้นั้นคืออะไรมีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใด ไกลกว่าเรามากน้อยแค่ไหน เป็นต้น ทั้งหมดที่เราบอกได้นี้เป็นการใส่ความหมายให้กับสิ่งต่างๆที่ผ่านเข้ามาในการรับสัมผัส
2. ในแง่ของพฤติกรรม การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังแผนภูมินี้

ดังนั้นสรุปได้ว่า การรับรู้หมายถึงกระบวนการที่คนเรามีประสบการณ์กับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัส

Gibson (อ้างใน เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2536, หน้า 159) ให้ความหมายของการรับรู้ว่าการรับรู้เป็นกระบวนการที่เราได้รับข้อมูลโดยตรงจากโลกที่อยู่รอบตัว การรับรู้มีด้านที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นความตระหนักถึงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสภาวะแวดล้อม และด้านที่เกี่ยวกับการตอบสนอง ซึ่งได้แก่การตอบสนองแบบแบ่งแยก และการตอบสนองแบบเลือกสรรต่อสิ่งเร้าที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา

ความสำคัญของการรับรู้

ศรียา และ ประภัสร นิยมธรรม (2540, หน้า 89) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่มีความหมายใกล้เคียงกับความรู้สึกลึก (Sensation) มาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดถึงการรับรู้ก็ต้องโยงไปถึงความเกี่ยวพันของวัฒนธรรมและสังคม เพราะการที่คนจะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและคนอื่นอย่างไรบ้างนั้นบทบาทของวัฒนธรรมและคุณค่าทางสังคมได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวพันอยู่มาก เป็นที่เห็นพ้องกันว่าในขั้นของความรู้สึกลึก (Sensation) นั้น ไม่มีการเอาสิ่งที่เกิดจากประสาทสัมผัสมารวมกันเข้า เพื่อตีความหมาย แต่จะมารวมในขั้นของการรับรู้ในขั้นนี้สิ่งเร้าทางประสาทสัมผัสจะเป็นสิ่งที่มีความหมาย คนจะเกิดการรับรู้ไปตามสภาพความต้องการของร่างกาย และจะรับรู้ได้มากเพียงไรขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายจากความรู้สึกลึกของแต่ละคน ในสัตว์ก็เช่นเดียวกัน การรับรู้จะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

การรับรู้ นั้นมีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกับภาษาด้วย ดังในทฤษฎีของ Jean Piaget (อ้างใน โยธิน ศันสนยุทธ และคณะ, 2533, หน้า 135) ซึ่งกล่าวว่า ภาษาเป็นตัวกระทำภายนอก (Outside Agent) ที่ทำให้เด็กได้พัฒนาการคิด เด็กเริ่มเข้าใจภาษา รู้จักคิดเป็นสัญลักษณ์ทางภาษาและรู้จักแปลความคิดออกเป็นภาษาที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจ ภาษาเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาสติปัญญา พัฒนาระดับการเรียนรู้การเข้าใจได้เร็วขึ้น

สรุปได้ว่า การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวรวมทั้งการเรียนรู้ภาษา เมื่อคนเราเกิดการรับรู้แล้ว ก็จะสามารถแปลความของสิ่งที่รับรู้ได้ออย่างมีความหมาย ซึ่งเป็นผลให้เกิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาพสังคมนั้นๆได้เป็นอย่างดี

สุชา จันทน์เอม (2533, หน้า 132) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนต่างอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม นานาชนิด มีทั้งวัสดุ สิ่งของ ผู้คนและทัศนียภาพทั้งหลาย ถ้าหากบุคคลไม่ยอมรับรู้ และไม่สนใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ห้อมล้อมตัวเขาอยู่ เขาก็จะไม่สามารถสนองความต้องการของเขา ไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนมนุษย์ และไม่สามารถชื่นชมกับสิ่งต่าง ๆ ได้ บุคคลรู้อย่างนี้คือตัวของเขาและรู้ว่าโลกนี้เป็นอย่างไร โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่เขาสามารถรับรู้ได้โดยอาศัยประสาทสัมผัสของตนเอง แต่เขาจะรับรู้อะไรได้บ้าง มากน้อยเพียงใด ย่อมต้องอาศัยสิ่ง 3 ประการ คือ

1. ประสบการณ์เดิมอันได้แก่ ความคิด ความรู้ และการกระทำที่ได้เคยกระทำมาแล้วในอดีต ประสบการณ์เดิมเหล่านี้จะต้องมีปริมาณมาก และเป็นความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจนแน่นอนซึ่งจะช่วยให้การตีความหมายจากการรับสัมผัส
2. ความต้องการและความสนใจในขณะนั้นมีความสำคัญไม่น้อยต่อการตีความหมายจากการรับสัมผัสเช่นเดียวกัน ถ้าคนเรามีความต้องการและสนใจต่อสิ่งใด ก็จะมีคามตั้งใจแน่วแน่มิมีความลังเลพิจารณาสิ่งนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจะก่อให้เกิดการตีความหมายอย่างถูกต้อง
3. สภาพแวดล้อมและลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้าถ้าคนเราอยู่ในสภาพแวดล้อมดี ย่อมทำให้จิตใจแจ่มใส กระชุ่มกระชวย ใจปลอดโปร่ง ย่อมทำให้สติปัญญาดีขึ้น และถ้าสิ่งเร้ามีลักษณะคุณสมบัติตลอดจนมีความหมายต่อตัวเขาด้วยแล้ว ย่อมช่วยในการตีความหมายจากการรับสัมผัสได้เป็นอย่างดีนั้นคือ การที่บุคคลจะสามารถรับรู้และแสดงการรับรู้ได้อย่างดีจะต้องอาศัยสิ่งเร้า การรับสัมผัส การตีความหมายจากการรับสัมผัส และประสบการณ์เดิมเพื่อตีความหมาย ถ้าหากอวัยวะรับสัมผัสต่าง ๆ บกพร่องหรือขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไป เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนังเป็นต้นก็จะทำให้การรับรู้ขาดความสมบูรณ์ไปได้

วัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม

จ่านง ทองประเสริฐ (2539, หน้า 1) กล่าวถึงคำว่า “วัฒนธรรม” ไว้ว่า “วัฒนธรรม” เป็นคำไทยที่เกิดจากการนำคำว่า “วัฒนธรรม” กับ “ธรรม” มาเข้าสมาสกัน แปลตามรูปศัพท์ว่า “ธรรมเป็นเหตุให้เจริญ” หรือ “ธรรมคือความเจริญ”

ภารดี หมายจันทร์ (3532, หน้า 1) อธิบายความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ว่าหมายถึงความเจริญด้านจิตใจ ความคิด ความรู้สึกของคนกลุ่มหนึ่งในสมัยหนึ่งๆ อันเป็นลักษณะประจำชาติใดชาติหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดหรือนิยมที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมสำหรับชนในกลุ่มหรือในชาตินั้นๆ

สุพัตรา สุภาพ (2536, หน้า 99) กล่าวว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ในการควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2538, หน้า 8) อธิบายว่า “วัฒนธรรม” หมายถึงแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ว่าในทัศนะของผู้อื่นจะเห็นเป็นความเจริญองงามหรือความเลวทรามต่ำช้า ไม่ว่าแบบวิถีของการดำรงชีวิตนั้นจะยืนยงคงอยู่มาช้านานหรือเพิ่งเกิดขึ้นก็ตาม ถ้าตราบใดคนที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มนั้นเห็นชอบที่จะดำรงชีวิตในแบบเช่นนั้นแล้วนั้นก็คือ “วัฒนธรรม”

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2541, หน้า 5) กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นกำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ แล้วอบรมให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ มีการถ่ายทอดในชั่วอายุคน คำว่า “วัฒนธรรม” ได้นำมาใช้ในความหมายต่าง ๆ กัน จึงอาจกล่าวได้เป็นข้อย่อ ๆ คือ

1. ความหมายของวัฒนธรรมที่ใช้ในประเทศไทย วัฒนธรรมตามความเข้าใจของคนไทยโดยทั่วไป อาจให้ความหมายได้ดังนี้ คือ

กลุ่มที่ 1 ความหมายแคบที่สุดเริ่มใช้เป็นครั้งแรกด้วยพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2483 เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2485 ซึ่งให้ความหมายว่า “ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญองงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน”

กลุ่มที่ 2 ขยายความหมายออกไป สิ่งใดที่สังคมนิยมยกย่องว่าดีงาม เป็นความเจริญของหมู่คณะ สิ่งนั้นก็ป็นวัฒนธรรม

กลุ่มที่ 3 ให้หมายความว่า สิ่งของที่ประณีตดารสนิยมของชนชั้นสูง ของผู้มีการศึกษา วัฒนธรรมจึงจำกัดเฉพาะสิ่งที่อยู่ในแบบอย่างประเพณี ชีวิต มารยาท และรสนิยมของชนชั้นสูง หรือของผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมตามมาตรฐานของชนชั้นสูงเท่านั้น

กลุ่มที่ 4 คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการและผลงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เป็นมรดกตกทอดกันมาในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตมาจนเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย

กลุ่มที่ 5 ความหมายกว้างที่สุด ปรากฏใช้ในวิชามานุษยวิทยา และสังคมวิทยา หมายถึง “วิถีของการประยุกต์ หรือแบบแผนของพฤติกรรมหรือวิธีการดำรงชีวิตหรือลักษณะของการมีชีวิตอยู่ที่เป็นของกลุ่มคนในส่วนของสังคมส่วนหนึ่ง หรือจะเป็นของทั้งสังคมในสังคมหนึ่งก็ได้ หรือจะเป็นของสังคมหลาย ๆ สังคมรวมกันก็ได้ และยิ่งกว่านั้นจะเป็นของมนุษยชาติทั้งมวลก็ได้”

2. ความหมายของวัฒนธรรมในวิชามานุษยวิทยาและสังคมวิทยา

Edward B. Tylor (อ้างใน ดิเรกชัย มหัทธนะสิน, 2541, หน้า 5) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกันได้อธิบายไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า Primitive Culture 1871 และเป็นความคิดที่ยอมรับกันในวิชามานุษยวิทยาและสังคมวิทยา Tylor อธิบายว่า ความสลับซับซ้อนของสิ่งทั้งปวงที่ประกอบไปด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ คุณธรรม กฎหมาย ธรรมเนียมประเพณี รวมถึงความสามารถอื่น ๆ และลักษณะนิสัยทั้งปวง พฤติกรรมกระทำเป็นนิสัยซึ่งมนุษย์ได้มาในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่ง ของสังคม

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2541, หน้า 8) ยังได้กล่าวอีกว่าในทางมานุษยวิทยาปัจจุบันนี้มักนิยมจำแนกวัฒนธรรมเป็น 2 ส่วน คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) และวัฒนธรรมทางมโนคติ (Ideational Culture) โดยที่วัฒนธรรมทางวัตถุมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมทางมโนคติ ในส่วนของวัฒนธรรมทางมโนคตินั้นประกอบด้วย

1. บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) อันจำแนกเป็น

- วิถีชีวิต หรือวิถีประชา (Folk ways)
- จารีตหรือกฎศีลธรรม (Mores)
- กฎหมาย (Laws)

2. ค่านิยม (Values)

3. ความเชื่อ (Beliefs)

4. สัญลักษณ์ (Symbols)

งามพิศ สัตย์สรวง (2533, หน้า 1 – 2) ยังได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไว้อีกว่าวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของมนุษย์กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในทุกแง่มุมของชีวิต เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ครอบครัวและเครือญาติ ศาสนา การศึกษาหรือการถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นต้น วัฒนธรรมจึงไม่ใช่อะไรอื่น ๆ แต่มันเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาพื้นฐานในการเอาชีวิตรอดของมนุษย์

ส่วน อวยพร พานิช และคณะ (2543, หน้า 146) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม เป็นศัพท์ที่มีความหมายกว้าง อาจหมายรวมถึง วิธีการดำเนินชีวิตพฤติกรรมและผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นตลอดจนความคิด ความเชื่อ ความรู้ บางตำราหมายถึงสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือผลิตขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา รวมถึงความคิดเห็นความประพฤติ กิจวิทยาการ ภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

กาญจนา แก้วเทพ (2539, หน้า 23) ก็ได้ให้นิยามของวัฒนธรรมไว้อีกเช่นกันว่า วัฒนธรรมเป็นทั้งความหมาย (Meaning) และระบบคุณค่า (Value System) ที่ตกผลึกมาจากประสบการณ์ที่แวดล้อมอยู่รอบตัวบุคคล

พระเทพเวที (รัตนะ บัวสนธ์ และคณะ, 2537, หน้า 5 – 7) ได้อธิบายความหมายวัฒนธรรมไว้โดยละเอียดในหลายความหมายว่า

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (รัตนะ บัวสนธ์ และคณะ, 2537, หน้า 7 – 8) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม ไว้สองระดับ คือ

รัตนะ บัวสนธ์ และคณะ (2537, หน้า 4) ได้ให้ความหมายคำว่า วัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม คือ วิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลเกิดขึ้นมาจากการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ สังคม และวัตถุ นอกจากนั้นยังได้มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนกระทั่งกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และใช้ปฏิบัติร่วมกันของคนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งกฎระเบียบมาตรฐานของพฤติกรรมที่ใช้ปฏิบัติร่วมกัน คือ ลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมตามที่

ยศ สันตสมบัติ (2544, หน้า 11-13) ได้กล่าวไว้ว่าวัฒนธรรมมี 6 ประการด้วยกันพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วม (Shared ideas) และค่านิยมทางสังคมซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรม คนในวัฒนธรรมเดียวกันจะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งทำให้พฤติกรรมของเขามีความสอดคล้องกันกับผู้อื่น เช่น ค่านิยมอย่างหนึ่งของคนไทยก็คือการเคารพนับถือผู้ใหญ่ เมื่อเด็กพบผู้ใหญ่ที่ตนรู้จัก เด็กทราบดีว่าตนควร

ยกมือไหว้เพื่อทักทายและแสดงความเคารพ ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ก็สามารถจะเนได้ว่าเด็กจะไหว้ตน และตนควรรับไหว้

2. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ (Culture is learned) ที่ละเล็กละน้อยจากการเกิดและเติบโตมาในสังคมหนึ่ง วัฒนธรรมเปรียบเหมือน “มรดกทางสังคม” ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมหรือกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรม (Enculturation) รวมทั้งการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับสั่งสมมาจากการเป็นสมาชิกสังคม

3. วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) พฤติกรรมมนุษย์มีต้นกำเนิดมาจากการใช้สัญลักษณ์ ชีวิตประจำวันของเราเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินตรา สัญลักษณ์ไฟจราจร หรือสัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น พระพุทธรูป เป็นต้น สัญลักษณ์สำคัญที่มนุษย์ใช้คือ ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อความหมายระหว่างกันและกัน นอกจากนั้นภาษาและระบบสัญลักษณ์อื่น ๆ ยังช่วยให้มนุษย์สามารถเก็บรวบรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติอย่างเป็นระบบและสามารถถ่ายทอดความรู้นั้นไปยังคนรุ่นหลังต่อไป

4. วัฒนธรรมเป็นความรู้และองค์รวมของภูมิปัญญา ในลักษณะนี้วัฒนธรรมมีหน้าที่สนองตอบความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น สอนให้มนุษย์รู้จักหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ วางกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนเพื่อให้สังคมทำงานไปได้อย่างมีระบบ

5. วัฒนธรรม คือ กระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เช่น มนุษย์ทั่วโลกพยายามกำหนดนิยามความหมายของชีวิต และกระบวนการกำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตที่อาจจะออกมาในรูปความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรมเทพปกรณัม จักรวาลวิทยา ฯลฯ กระบวนการกำหนดความหมายดังกล่าวย่อมกลายเป็นการสร้าง “แนวความคิด” พื้นฐานของระบบการเมืองการปกครองของสังคมนั้น

6. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นผลมาจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Diffusion) เช่น ความคิดและค่านิยมที่มาจากวัฒนธรรมอื่นและมีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับในวัฒนธรรมของเรา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมยังอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นการพยายามของมนุษย์ในการควบคุมธรรมชาติและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนไป วัฒนธรรมก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

จากความหมายของวัฒนธรรมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ วิธีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่และแบบแผนการประพฤติปฏิบัติตนทั้งหมดของมนุษย์ในแต่ละสังคม ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์เอง และมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาถึงรุ่นลูกหลาน เป็นต้นว่า ภาษา ความคิด ความเชื่อ ลักษณะนิสัย ศาสนา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมไปถึงผลงานหรือวัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นอีกด้วย โดยวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง กล่าวคือเมื่อวันเวลาผ่านไป แบบแผนการดำเนินชีวิตก็อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมได้

ประเภทของวัฒนธรรม

เสาวภา ไพทยวัฒน์ (2538, หน้า 5) กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของคนในสังคมทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม นักสังคมวิทยาจึงได้ให้ความเห็นในการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้ 2 ประเภท กล่าวคือ

1. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับทางด้านวัตถุ (Material Culture) วัฒนธรรมประเภทนี้เน้นในสิ่งที่เป็นรูปธรรมอันเป็นผลผลิตทางภูมิปัญญาของคน ซึ่งเป็นที่มาของปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกด้าน ตั้งแต่การประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบของการก่อสร้างและวัสดุของที่อยู่อาศัย การคิดค้นยารักษาโรคทุกชนิด เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร ตลอดจนความคิดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการประดิษฐ์เครื่องยนต์ โทรศัพท์ โทรสาร เป็นต้น
2. วัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกันทางวัตถุ (Non-Material Culture) วัฒนธรรมประเภทนี้เน้นสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรม กล่าวคือ เป็นนามธรรมอันเกิดจากความคิดคำนึงในการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งเป็นบ่อเกิดของภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม ค่านิยม ศิลปะ และสุนทรียศาสตร์ เป็นต้น

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2531, หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (Material Culture) กับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial Culture)

วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ซึ่งมนุษย์ได้คิดค้นสร้างขึ้น เป็นต้นว่า สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน รถยนต์ ปากกา นาฬิกา ฯลฯ

วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ แบบแผนในการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ภาษา ศิลปกรรม วิธีการกระทำ ฯลฯ

นิยพวรรณ วรรณศิริ (2540, หน้า 47-48) เป็นเจ้าของทฤษฎีเขตวัฒนธรรม (Culture Areas) และรูปแบบวัฒนธรรม (Pattern of Culture) เขาเป็นผู้สังเกตรูปแบบวัฒนธรรมของเอสกีโมและได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทั่วโลกและพบว่าวัฒนธรรมทุกระบบ ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและจิตเจ้านั้นมีอยู่ในทุกสังคมของโลก เรียกว่าระบบวัฒนธรรมสากล ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ภาษา ทุกสังคมต้องมีภาษาพูดและภาษาเขียน และทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น นิทาน นิยาย และภาษาท่าทาง
 2. วัฒนธรรมประเพณีรูปธรรม (Material Culture) ที่เกี่ยวกับการกินอาหาร ที่อยู่อาศัย สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางขนส่ง เสื้อผ้า ภาชนะของใช้ เครื่องไม้เครื่องมือ อาวุธยุทโธปกรณ์ อาชีพ การอุตสาหกรรม ฯลฯ
 3. ศิลปะ ได้แก่ ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะ เช่น การแกะสลัก ปั้นรูป วาดรูป (สีน้ำ, น้ำมัน) วาดเขียน ดนตรี ขับร้อง ฟ้อนรำ การละเล่นพื้นบ้าน การละครและอื่น ๆ
 4. ระบบและรูปแบบของศาสนา ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลังและศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ การรักษาโรคภัยไข้เจ็บและเชื้อโรค พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิดและการตาย ฯลฯ
 5. ระบบครอบครัว การแต่งงาน และเครือญาติ และระบบทางสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกได้เป็นการแต่งงาน ครอบครัว การนับญาติ การสืบทอดตระกูล และการใช้ศัพท์เรียกเครือญาติ
 6. ระบบเศรษฐกิจและทรัพย์สิน แบ่งออกได้เป็น ทรัพย์สินส่วนรวมและทรัพย์สินส่วนตัวทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ กฎเกณฑ์และกฎหมาย ตลอดจนมาตรการแลกเปลี่ยนและการค้าขาย ระบบการเงินตรา การผลิต การจำแนกแจกจ่ายและการบริโภคสินค้า ฯลฯ
 7. ระบบการปกครองและรัฐบาล อันได้แก่ระบบการเมือง ระบบนิติบัญญัติ ระบบตุลาการและระบบควบคุมสังคม (Social Control) อื่น ๆ ทุกประเภท
 8. การศึกษาสงคราม ทั้งสงครามระหว่างคนต่างสังคม และสงครามที่เกิดในหมู่เครือญาติ (Feuds) หรือสงครามระหว่างคนในสังคมเดียวกัน
 9. การกีฬาและการละเล่น (Sports and Games) การออกกำลังกาย และนันทนาการที่เกี่ยวข้องกับการนี้
 10. ระบบความรู้ การศึกษา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนิทานปรัมปรา (Mythology) ซึ่งให้ความรู้แก่คนในสังคมทางอ้อม
- ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2535, หน้า 7) กล่าวถึงประเภทของวัฒนธรรมและสาขาของวัฒนธรรมและวัฒนธรรมหลักประจำชาติไทยไว้ดังนี้ว่า สำหรับนักวิชาการด้านวัฒนธรรมและสาขาลงของวัฒนธรรมและวัฒนธรรมหลักประจำชาติไทยไว้ดังนี้ว่า สำหรับนักวิชาการด้านวัฒนธรรม ก็ได้แบ่งวัฒนธรรมในสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่

- ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค
- เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ช้อน ส้อม ตะเกียบ จอบ เสียม ขวาน มีด ฯลฯ
- สิ่งก่อสร้าง เช่น บ้านเรือน ปราสาทราชวัง ดิگ โบสถ์ วิหาร สะพาน ถนนหนทาง ฯลฯ
- ยานพาหนะ เช่น เรือ รถ เครื่องบิน ดาวเทียม วรรณคดี ละคร ภาพยนตร์ ฯลฯ
- และภาษาเครื่องแต่งกาย โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (จิตใจ) เป็นสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญออกมาหรือเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การปฏิบัติทางศาสนา การปฏิบัติตามกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือโชคลางและเครื่องรางของขลังต่าง ๆ เป็นต้น

สาขาของวัฒนธรรม

ทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2535, หน้า 8) กล่าวว่า วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมไปถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกได้เป็น 5 สาขา คือ

1. สาขาศิลปกรรม ประกอบด้วยสาขาวรรณกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และดนตรี เป็นต้น
2. สาขามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ศีลธรรม ปรัชญา คุณธรรม มารยาทในสังคม การปกครองและกฎหมาย เป็นต้น
3. สาขาหัตถกรรม ประกอบด้วย การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องเงิน เป็นต้น
4. สาขากีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย การละเล่น มวยไทย กระบี่กระบอง การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น
5. สาขาคหกรรมศิลป์ ประกอบด้วยความรู้เรื่องอาหาร การดูแลบ้านที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การอบรมดูแลเด็ก ความรู้เรื่องยา การใช้ยา เป็นต้น

จากการได้ประมวลความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านข้างต้น สรุปได้ว่าวัฒนธรรมนั้นแบ่งออกโดยกว้างได้เป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ซึ่งได้แก่วัตถุสิ่งของที่มนุษย์ได้คิดสร้างขึ้น และวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ซึ่งไม่ใช่วัตถุสิ่งของ เช่น ความคิด ความเชื่อ ศีลธรรม แบบแผนการดำเนินชีวิต เป็นต้น และวัฒนธรรมนั้นยังแบ่งออกได้เป็น 5 สาขา คือ สาขาศิลปกรรม สาขามนุษยศาสตร์ สาขาหัตถกรรม สาขากีฬาและนันทนาการและสาขาคหกรรมศิลป์

วัฒนธรรมจีน

ความหมายและประเภทของวัฒนธรรมจีน

วัฒนธรรมของเมืองจีน

วัฒนธรรมของเมืองจีน ชาวจีนส่วนใหญ่จะมีการเรียกชื่อสกุลของตนเอง ตรงกันข้ามกับภาษาไทย คือ จะเรียกชื่อขึ้นต้น ด้วยนามสกุล และชื่อตัวหลัง จะเรียก เป็นชื่อของคนๆ นั้น ซึ่งจะใช้เรียกกันในหมู่ญาติ และเพื่อนสนิท โดยปกติชาวจีนมักจะไม่นิยทักทาย ด้วยการจับมือหรือจูบเพื่อร่ำลา สิ่งสำคัญอีกอย่างคือ ชาวจีนมีเครือข่ายคนรู้จัก (เหมือนกับการมีเส้นสายในไทย) กล่าวกันว่าชาวจีนที่ไร้เครือข่ายคนรู้จัก เป็นผู้ที่เป็นจีนเพียงครึ่งเดียว จึงจำเป็นต้องทำความรู้จักกับผู้คนชาวต่างชาติ ซึ่งทำธุรกิจในประเทศจีน ดังนั้นควรให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมนี้ด้วยการเชื้อเชิญภาษา ที่ใช้ในเมืองจีน จะเป็นภาษาทางการ แล้วยังมีภาษาท้องถิ่นอีกเป็นจำนวนมาก เช่น ภาษา กวางตุ้ง แต้จิ๋ว เซียงไฮ้ และ สกเกี้ยน เชนวน หูหนาน ไหหล่า เป็นต้น ส่วนใหญ่ใช้อักษรจีนแบบย่อ (Simplified Chinese) มีอักษรทั้งหมด 56,000 ตัว ใช้ประจำ 6,763 ตัว ถ้ารู้เพียง 3,000 ตัว ก็อ่านหนังสือพิมพ์และทั่วไปได้ (<http://วัฒนธรรมจีน.com/culture.html>)

ถาน เจียงหลิน(2552, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการรับรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนว่า ขอบเขตของการศึกษาของวัฒนธรรมจีนเป็นหัวข้อที่กว้างมาก ประกอบด้วยวัฒนธรรมการผลิต วัตถุที่คนจีนสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันนี้ และจิตวิญญาณ วัฒนธรรมของชาวจีนครอบคลุมไปถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวจีนสร้าง

ประเภทของวัฒนธรรมจีน

หลิว จื่อ (2550, หน้า 45) ได้กล่าวว่า ประเภทของวัฒนธรรมจีนแบ่งออกเป็น 10 ประเภท

คือ

1. ปรัชญาดั้งเดิมของจีน
2. คุณธรรมอันดีงามของจีน
3. วรรณคดีของจีน
4. เทคโนโลยีของจีน
5. ศิลปะของจีน
6. โบราณวัตถุของจีน
7. โบราณสถานของจีน
8. จิตรกรรมและหัตถกรรมจีน
9. ประเพณีนิยมของชาวจีน
10. ชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีน

ประเภทของวัฒนธรรมจีนที่ควรสอนควบคู่กับการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศวัฒนธรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นกรอบกำหนดสิ่งที่มนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ ทำหรือคิด แล้วถ่ายทอดออกมาทางภาษา ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาเพื่อนำไปสู่สารนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอนเรื่องของวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย

ประเภทของภาษาจีนบางคนอาจไม่รู้ว่าภาษาจีนมีมากมายหลายประเภท ทั้งตัวเขียนและสำเนียง อักษรจีน มี 2 แบบ ได้แก่ ตัวอักษรแบบตัวเต็ม และ แบบตัวย่อ ในอดีต ประเทศจีนใช้ตัวอักษรแบบตัวเต็ม แต่ปัจจุบัน ใช้ตัวอักษรแบบตัวย่อ สำหรับประเทศและสถานที่อื่นนอกจากประเทศจีนนั้น ได้รับอิทธิพลจากตัวอักษรแบบตัวย่อมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่ยังมีการใช้ทั้งสองแบบอยู่ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ เวียดนาม ฮ่องกง ไต้หวัน ที่ยังใช้ “ตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม” เพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่า ฮ่องกง จะกลับสู่้อมอกของประเทศจีนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงใช้อักษรจีนแบบตัวเต็มอยู่ แต่ในอนาคตต้องเปลี่ยนมาใช้ตัวย่ออย่างแน่นอนละก็ยังมีเกาะไต้หวัน ซึ่งชาวจีนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของจีน ปัจจุบันนี้ก็ยังคงใช้ตัวเต็มกันอยู่ แต่ในอนาคตก็คาดเดาว่า อาจต้องเปลี่ยนมาใช้อักษรแบบตัวย่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ภาษาจีนมีสำเนียงมากมาย ในประเทศไทยก็มีทั้งจีนแต้จิ๋ว จีนกวางตุ้ง จีนไหหลำ จีนฮกเกี้ยน จีนแคะ ฯลฯ โดยทั่วไป ภาษาจีนที่ใช้พูดกันในแต่ละท้องถิ่น จะมีความหลากหลายของสำเนียงและรายละเอียดของการใช้คำบางอย่างที่ไม่เหมือนกัน ในฮ่องกงจะสื่อสารภาษาจีนกวางตุ้งเป็นหลัก ส่วนไต้หวันจะใช้ภาษาจีนกลางแบบอนุรักษ์ ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นภาษาท้องถิ่นของจีนในประเทศไทย ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่จะเป็นคนจีนแต้จิ๋ว ก็จะใช้ “ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว” ในปัจจุบัน เพื่อความเป็นเอกภาพของประเทศ รัฐบาลจีนจึงได้กำหนดให้ภาษาจีนกลาง หรือ จีนแมนดาริน เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารการเรียนภาษาจีนจึงควรเน้นที่ภาษาจีนกลางเป็นหลัก (<http://www.knowchinese.com>)

ประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของคนจีน

สมัยจีน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสมัยจีนได้รับอิทธิพลจากแนวคิดอันหยางความสมดุลของสรรพสิ่ง กฎแห่งความสมดุลของธรรมชาติ) เนื่องจากยุคสมัยจีนก่อนข้างจะสิ้น ดังนั้นสีของเสื้อจะเป็นการผสมผสานระหว่างสีเสื้อฟ้าที่จีนซื่อจงเต๋เป็นผู้กำหนดและสีเสื้อฟ้าตามประเพณีจารีตของยุคจ้านกั๋วเสื้อฟ้าผู้ชายสมัยจีนเป็นลักษณะเสื้อคลุมยาว จีนซื่อจงเต๋ได้กำหนดให้ใช้สีดำเป็นหลักในการตัดเย็บสำหรับเสื้อฟ้าพิธีการ โดยเชื่อว่าสีดำเป็นสีที่คู่ควรแก่การได้รับความเคารพ ข้าราชการยศระดับ 3 ขึ้นไปให้ใช้สีเขียวประกอบในการตัดเย็บ ประชาชนทั่วไปใช้สีขาวประกอบในการตัดเย็บเสื้อฟ้าผู้หญิง จีนซื่อจงเต๋ไม่ได้มีการกำหนดสีในการตัดเย็บเนื่องจากท่านชื่นชอบสีสันความสวยงามของเสื้อฟ้าที่นางสนมในวังสวมใส่ จึงเน้นเสื้อฟ้าที่มีสีสันสวยหรู นุ่มนวล

สมัยอัน เสื้อผ้าสมัยอัน จะประกอบด้วย เสื้อคลุมยาวเสื้อลำลองแบบสั้น เสื้อนวมสั้น กระโปรง (ผู้หญิง) และ กางเกง (ผู้ชาย) ในยุคนี้นี้ผ้าที่มีลักษณะการถักทอได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ดังนั้น คนที่มีเงินในสมัยนั้นจะสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าแพรต่วน ซึ่งมีความสวยงามมาก โดยทั่วไปผู้ชาย จะสวมเสื้อสั้น กางเกงขายาว และหากฐานะยากจน จะสวมเสื้อแขนสั้นที่ตัดเย็บด้วยผ้าหยาบ ในส่วนของผู้หญิงในสมัยอันเสื้อผ้ามีตั้งแต่เป็นลักษณะเสื้อและกระโปรงต่อกัน (กิ๋เพ่า) และแยกเสื้อกระโปรงเป็น 2 ชิ้น กระโปรงจะมีลวดลายหลากหลายมาก กระโปรงที่มีชื่อเสียงมากที่สุดสมัยนั้น คือ “กระโปรงลายเทพสถิตย์” ระดับชั้นของข้าราชการในสมัยอัน จะมีหมวกและสายประดับยศเป็นสัญลักษณ์ในการแบ่งชั้นของขุนนาง ซึ่งสมัยนั้น ตำแหน่งอัครเสนาบดีเป็นขุนนางตำแหน่งสูงสุด

สมัยเว่ยจิ้น หนานเป่ย์ หรือที่เรารู้จักกัน “สมัยสามก๊ก” ก็อยู่ในยุคนี้ สมัยเว่ยจิ้น หนานเป่ย์จัดได้ว่าเป็นสมัยที่ศาสนาพุทธและลัทธิเต๋าเฟื่องฟู เครื่องแต่งกายชายหญิง ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์เชื้อพระวงศ์ จนถึงประชาชนทั่วไป เสื้อผ้า จะมีลักษณะหลวมยาว และมีเข็มขัดคาด หากเป็นเสื้อผ้าผู้ชายจะมีการเปิดแผงหน้าอกเล็กน้อย ไหล่เสื้อถูลง แขนเสื้อกว้าง สวมใส่ดูสบาย (ทั้งนี้แล้วแต่มุมมองของผู้อ่าน เนื่องจากบางท่านก็เห็นว่าแลดูกลม่อ) ในส่วนของเสื้อผ้าผู้หญิง เสื้อกั๊กเพาแลดูเป็นกระโปรงยาวลากพื้น แขนเสื้อกว้าง เข็มขัดจะคาดให้ดูเป็นชั้น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสุภาพ และสง่างาม

สมัยสุ่ย และสมัยถัง เสื้อผ้าของสมัยสุ่ยและสมัยถังมีรูปแบบเสื้อผ้าที่มีความใกล้เคียงกันสูง เสื้อผ้าต้นสมัยสุ่ยค่อนข้างจะเรียบง่าย เสื้อผ้ายังคงมีลักษณะกั๊กเพาหรือเสื้อคลุมยาว เมื่อกษัตริย์สุ่ยหยางขึ้นครองราชย์ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม ซึ่งส่งผลให้เสื้อผ้าในยุคสมัยดังกล่าวได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สวยงามขึ้นเช่นกัน

สมัยซ่ง แบบเสื้อผ้าสมัยซ่งยังคงได้รับอิทธิพลตกทอดมาจากสมัยถัง แต่เนื่องจากสมัยนั้นแนวความคิดปรัชญา(ของสำนักขงจื้อ) เฟื่องฟู พฤติกรรมของผู้คนส่วนใหญ่คล้อยตามแนวคำสอนของท่านขงจื้อ มีรสนิยมชื่นชมในความเป็นธรรมชาติ ส่งผลให้แบบเสื้อผ้าของผู้คนในสมัยซ่งไม่เน้นลวดลายสีฉูดฉาด เครื่องแต่งกายเสื้อผ้าของข้าราชการจะเป็นเสื้อคลุมยาว แขนเสื้อใหญ่ สวมหมวกประจำตำแหน่ง มีการแบ่งสีเสื้อผ้าเพื่อบ่งบอกยศตำแหน่ง ในส่วนของเสื้อผ้าสตรีเป็นลักษณะเสื้อคลุมตัวใหญ่และยาว ช่วงคอตรง ผ้าในส่วนรักแร้ทั้งสองข้างตัดแยกออกจากกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เสื้อกั๊กสมัยซ่ง” แบบเสื้อผ้านี้ได้รับความนิยมในหมู่ขุนนางในวังและสตรีทั่วไปในสมัยนั้น

สมัยเหวียน สมัยเหวียนเป็นสมัยที่มองโกลได้เข้ามายึดครองเมืองจีน แต่ทว่าวัฒนธรรมการแต่งกายยังคงได้รับอิทธิพลจากชาวฮั่นอยู่ ดังนั้นเครื่องแต่งกายในสมัยนี้จึงเป็นการผสมผสานระหว่างกลิ่นอายมองโกลและฮั่น เสื้อผ้าชายหญิงในสมัยเหวียนไม่ได้มีความแตกต่างกันเท่าไรนัก ยังคงเป็นลักษณะที่เพาหรือชุดคลุมยาว มีเทคนิคการทอโดยใช้วัตถุดิบผ้าทอ และขนสัตว์ ในการทอเสื้อผ้า เพื่อเป็นการแบ่งระหว่างการตัดเย็บแบบมองโกล และการตัดเย็บแบบฮั่น ชาวมองโกลจะมีเอกลักษณ์เครื่องแต่งกายที่นอกเหนือจากที่เพาแล้ว ยังนิยมสวมหมวก “กูฏ” เสื้อตรงหน้าอก เบ้ไปทางซ้าย ขาวและลึก สวมกระโปรงยาวทับ รองเท้าบูธหนังนึ่ม หากเป็นเสื้อผ้าสตรีชาวฮั่น โดยทั่วไปแล้วยังคงสืบทอดการแต่งกายสมัยซ่งอยู่ เสื้อตรงหน้าอก เบ้ไปทางขวา มีผ้าคลุมไหล่ สวมกระโปรงจับจีบ สวมรองเท้าเรียบติดพื้น

สมัยหมิง ในสมัยหมิงหรือสมัยแมนจูได้ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาวฮั่น ดังนั้นเครื่องแต่งกายจะมีกลิ่นอายการผสมผสานระหว่างสมัยฮั่น ถึงและซ่ง เสื้อผ้าชายจะเน้นเสื้อคลุมยาว เป็นหลัก ข้าราชการจะเน้นสวมใส่ชุด “ปู้ฝู” สวมหมวกผ้าแพรบางสวมเสื้อคอกลม ลายผ้าตรงกลางเสื้อคลุมยาวบ่งบอกถึงยศตำแหน่งทางราชการ สมัยนั้นผู้ชายทั่วไปยังนิยมสวมหมวกผ้าแบบสี่เหลี่ยมอีกด้วย ในส่วนของชุดแต่งกายสตรี สวมเสื้อกันหนาวที่มีซับในแบบจีน พกผ้าคลุมที่มีไว้พาดไหล่สีแดงหรือพุด และสวมกระโปรงเป็นต้นรูปแบบเสื้อผ้าส่วนใหญ่ เช่น เสื้อกั๊กยาว ยังคงลอกเลียนมาจากสมัยถังและซ่ง นางในสมัยหมิงนิยมสวมใส่เสื้อผ้าที่ดูน่าเลื่อมใส สวมเสื้อกั๊กเป็นชุดนอก แขนเสื้อแคบเข้ารูป กระโปรงจีบข้างในสวมกางเกงขาขาว ในสมัยหมิงหญิงสาวเริ่มนิยมพันเท้าให้เล็กหรือเรียกกันว่า “เท้ากลีบดอกบัว”

สมัยชิง เครื่องแบบสมัยชิงยังคงได้รับการดัดดัดมาจากสมัยหมิง ในขณะเดียวกันก็รับเอาจุดเด่นของแบบเสื้อสมัยฮั่นเข้ามาประยุกต์ด้วย เสื้อผ้าผู้ชายยังคงเน้นเสื้อคลุมยาว เสื้อแจ็กเก็ตแบบจีน เสื้อชั้นในแบบยึดลักษณะเป็นเสื้อกล้าม โทนสีริษะออกครั้งนึ่ง อีกครั้งทักเปียยาว เสื้อแจ็กเก็ตแบบจีนจะสวมทับไว้ด้านนอกของชุดเสื้อคลุมที่หลวมยาว ชุดลักษณะดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นชุดพิธีการ ชุดแต่งกายที่เป็นเสื้อและกระโปรงของผู้หญิงสมัยนั้นเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างชาวฮั่นกับชาวแมนจู โดยเฉพาะที่เพาเป็นลักษณะของชาวแมนจูอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือจากนี้ยังมีเสื้อกั๊ก กระโปรง ผ้าคลุมไหล่ สายรัดเอว เครื่องแต่งกายต่าง ๆ เรียกได้ว่าถอดมาจากสมัยหมิงหรือแมนจูเลยทีเดียว ประเพณีการรัดเท้ายังคงสืบทอดมาถึงสมัยชิง

สมัยปฏิวัติซินไฮ่ ในยุคสมัยปฏิวัติซินไฮ่ หรือยุคปฏิวัติราชวงศ์ชิง เครื่องแต่งกายของชาวจีนนับวันยิ่งเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมการแต่งกายแบบชาวตะวันตก เริ่มเข้ามา ทำให้ไม่ว่าจะเป็นชุดเสื้อคลุมยาวหลวมของผู้ชาย ที่เพาผู้หญิง เสื้อกั๊ก กางเกงและกระโปรง ล้วนถูกดัดแปลงผสมผสานระหว่างแบบเสื้อตะวันตกและแบบเสื้อจีน อีกทั้งในยุค

ดังกล่าวยังได้อีกกำเนิดแบบเสื้อใหม่ในยุคนั้น คือ ชุดฟรอมังจัน ชุด ฟรอมักเรียนนักศึกษา ซึ่งได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวาง

ปัจจุบัน แม้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวจีนจะไม่สามารถคงความเป็นรูปแบบเอกลักษณ์เครื่องแต่งกายประจำชาติได้อย่างประเทศในแถบอินเดีย เนื่องจากได้รับเอาค่านิยมแบบเสื้อผ้าจากชาวตะวันตกมาเป็นส่วนใหญ่ แต่เราก็ยังคงได้พบเห็นแบบแฟชั่นที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของชาวจีน เช่น ปกเสื้อคอจีน กิ๊พ่า เป็นต้น ซึ่งยังเป็นที่นิยม คงความสวยงามและเป็นแบบเสื้อที่ไม่มีวันตาย (<http://www.jiewfudao.com>)

อาหารจีน หมายถึงอาหารที่ประกอบขึ้นตามวัฒนธรรมของชาวจีน ซึ่งรวมทั้งจีนแผ่นดินใหญ่ ไต้หวันและฮ่องกง ซึ่งมีหลากหลายชนิดตามแต่ละท้องถิ่น โดยทั่วไปนิยมรับประทานอาหารจานผักและธัญพืชเป็นหลัก นอกจากในราชสำนักที่จะมีอาหารประเภทเนื้ออาหารที่รู้จักกัน เช่น ก๋วยเตี๋ยว ต้มยำ หูฉลาม กระเพาะปลา วัฒนธรรมการกินเป็นการกินร่วมกัน โดยอุปกรณ์การกินหลัก คือตะเกียบ

อาหารจีนจะมีอุปกรณ์การทำหลักๆเพียงสี่อย่างคือ มีด เขียง กะทะก้นกลม และตะหลิว สมัยขุนชีว-จั้นกั๋ว ได้เริ่มมีการแบ่งอาหารจีนเป็น 2 ตระกูลใหญ่ คือ อาหารเมืองเหนือ และอาหารเมืองใต้ กระทั่งต้นราชวงศ์ชิง ได้มีการแบ่งอาหารเป็น 4 ตระกูลใหญ่ ได้แก่

- อาหารซันตง
- อาหารเจียงซู
- อาหารกวางตุ้ง
- อาหารเสฉวน

และปัจจุบันมี 8 ตระกูลใหญ่ โดยเพิ่ม

- อาหารอันฮุย
- อาหารฮกเกี้ยน
- อาหารหูหนาน
- อาหารเจ้อเจียง

และบางแหล่งก็แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆตามมณฑลต่างๆ ได้อีกเช่น

- อาหารเสฉวน เป็นอาหารจีนที่ใช้เครื่องเทศและของป่ามาก เครื่องปรุงที่เป็น

เอกลักษณ์คือพริกหอมหรือพริกเสฉวน เป็นอาหารรสจัดรวมทั้งรสเผ็ดร้อน ใช้เต้าซี่เป็นเครื่องปรุง มีเครื่องเทศมาก อาหารที่มีชื่อเสียงคือซุปรสเสฉวน

- อาหารกวางตุ้ง เป็นอาหารจีนที่เด่นด้านการใช้เทคนิคการปรุงเพื่อคงความสดใหม่ของอาหารมากที่สุดมักใช้น้ำมันหอยและผักมาก ปรุงเน้นการปรุงอาหารได้รวดเร็ว รสชาตินุ่มนวล และมีอาหารประเภทต้มยำที่เป็นรู้จักกันดี อาหารที่มีชื่อเสียง ได้แก่ หมูหัน เป็ดย่างและนกพิราบทอดกรอบ

- อาหารฮกเกี้ยน เป็นอาหารจีนที่เด่นด้านการใช้น้ำซุป มักใช้ข้าวหมกสีแดงสด โดยที่นำมาหมกเต้าหู้ยี้สีแดงมีน้ำซุปใสที่เก่าที่สุดและใช้เครื่องปรุงบางอย่างจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น น้ำปลาและผงกะหรี่ อาหารที่มีชื่อเสียงคือพระกระโดดกำแพง

- อาหารไหหลำ อาหารส่วนใหญ่มีเต้าเจี้ยวถั่วเหลืองและถั่วดำ เป็นเอกลักษณ์พิเศษ และใช้น้ำส้มปรุงรสได้ โดยทั่วไปจะมีชนิดอาหารคล้ายอาหารจีนแบบอื่นๆ แต่จะมีรสชาติและหน้าตาที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ขนมไหว้พระจันทร์แบบไหหลำจะมีไส้น้อยกว่าแบบอื่น และบ๊ะจ่างแบบไหหลำก็จะเน้นข้าวเหนียวมากกว่าแบบอื่น อาหารที่มีชื่อเสียงคือ ขนมจีนไหหลำ

- อาหารปักกิ่ง เน้นการทอดที่กรอบและนุ่มนวล แต่อาหารไขมันค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะภูมิอากาศที่หนาวเย็น

- อาหารซัวเถา เน้นในการตุ๋นและเคี้ยวเปื่อย รสชาติของอาหารที่เปื่อยนุ่มจนแทบละลายเมื่อกลืน

- อาหารซานตง เป็นอาหารจีนที่มีความโดดเด่นในด้านเป็นอาหารในราชสำนัก และได้รับอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากชาวแมนจูและชาวมองโกลเข้าไว้ด้วย เช่น เป็ดปักกิ่งและหม้อไฟมองโกเลีย

- อาหารเซี่ยงไฮ้ เป็นอาหารจีนที่ได้รับอิทธิพลอาหารตะวันตกมาก เพราะเป็นเมืองท่าเมืองเดียวของจีนในสมัยที่เริ่มติดต่อกับชาติตะวันตก อาหารที่มีชื่อเสียงเช่น เป็ดอัดแห้ง และอาหารที่ปรุงจากปูชน

- อาหารจีนแต้จิ๋ว มีลักษณะคล้ายอาหารจีนกวางตุ้ง แต่เน้นอาหารทะเลมากกว่า

- อาหารจีนแคะ หรือจีนฮากกา เป็นอาหารที่เน้นข้าว เนื้อสัตว์ ผักดองและผักตากแห้ง อาหารที่มีชื่อเสียงคือลูกชิ้นหมูแคะและผัดคำต้มหมูสามชั้น (<http://th.wikipedia.org/>)

ประเพณีจีน เป็นเทศกาลที่ถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยอดีตกาลจนถึงปัจจุบัน อันเป็นจุดกำเนิดของชาวจีน ร่วมค้นหาประวัติความเป็นมา และความหมายที่ซ่อนเร้นไว้ในประเพณีต่างๆ ดำเนิน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ประวัติศาสตร์อารยธรรมเก่าแก่อันล้ำค่าของจีนยุคโบราณ บอกกล่าวผ่านงานศิลปะแขนงต่างๆ ให้โลกได้รับรู้ ได้แก่

1. ประเพณีแต่งงานแบบจีน สิ่งสำคัญของการแต่งงานแบบจีนไม่ใช่เรื่องของการเตรียมสิ่งของให้พร้อม แต่อยู่ที่การให้เกียรติผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่าย มากกว่าควมตามญาติผู้ใหญ่ของ

ทั้งสองฝ่ายว่าอยากเห็นอะไรในธรรมเนียมจีนสิ่งไหนที่อยากให้เราเพื่อความสบายใจบ้าง ถ้าฝ่ายหญิงมีอำนาจ มักมีธรรมเนียมค่าน้ำนมข้าวป้อนหรืออึ่งเป้าน้ำนม เพราะเคยช่วยเหลือหลานคนนี้มา หรือท่านอยากเห็นเอี่ยมแดงก็จัดให้ท่าน สิ่งที่มาเคยเห็นและพึงใจว่าดี ถ้าอีกฝ่ายไม่ทำตามนั้น อาจอาจเกิดความรู้สึกอคติกับอีกฝ่ายก็ได้ เพราะการที่คนสองคนแต่งงานกันไม่ได้แต่งแค่สองคน แต่เป็นการรวมสองครอบครัวเข้าด้วยกันยิ่งถ้าวิถีชีวิตของจีนถูกสอนให้ผูกพันและกตัญญูกับผู้ใหญ่ อะไรที่ทำแล้วท่านไม่ชอบก็เลียงไปดีกว่า

2. ประเพณีการไหว้เจ้า "การไหว้เจ้า" เป็นประเพณีที่ชาวจีนประเพณี ปฏิบัติสืบต่อกันมากกว่า 3,000 ปี (สมัยราชวงศ์โจว) เพื่อให้เกิดความสิริมงคล และนำมาซึ่งความสุขความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและครอบครัว ทั้งกิจการงาน ธุรกิจที่ประกอบอยู่ ชาวจีนจึงมีความเชื่อสืบต่อๆ กันมาว่าในปีหนึ่งๆ มักจะมีสิ่งเลวร้าย เรื่องไม่ดั่งใจ เรื่องอัปมงคลมากระทบกระทั่ง หรือรบกวนการดำเนินชีวิตของคนเราจนทำให้เกิดอุปสรรคต่างๆ เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วย การงานติดขัด ไม่ราบรื่น เงินทองไม่คล่อง ทำอะไรก็พบแต่ความยุ่งยาก คำขายลำบากมีแต่อุปสรรคบุตรบริวารก่อเรื่องวุ่นวาย นำความยุ่งยากลำบากใจมาให้ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผิดปกติ ทำให้รู้ได้ว่า "ดวงชะตาชีวิต" ไม่น่าดีจึงจะต้องมีการขวนขวายหาที่พึ่ง จึงทำให้ก่อกำเนิดประเพณี การไหว้เจ้า ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และ ไหว้บรรพบุรุษขึ้น

3. เทศกาลหยวนเซียว (โคมไฟ) เทศกาลหยวนเซียวซึ่งเป็นหนึ่งในเทศกาลสำคัญของจีนนี้ ได้มีมากกว่า 2,000 ปี โดยตามปฏิทินทางจันทรคติของจีน จะนับเอาวันที่พระอาทิตย์ โลกและพระจันทร์มาอยู่ในระนาบเดียวกันเป็นวันแรกของปี หรือขึ้นหนึ่ง 1 ค่ำเดือนอ้าย ซึ่งในสมัยโบราณจะเรียกเดือนอ้ายว่า "หยวน" ส่วนคำว่า "เซียว" หมายถึงกลางคืน เทศกาล เทศกาลนี้จึงหมายถึงคืนที่พระจันทร์เต็มดวงเป็นครั้งแรกของปี (วันตรุษจีนคือวันปีใหม่ของจีน)

4. ตรุษจีน หรือ เทศกาลฤดูใบไม้ผลิและยังรู้จักกันในนาม วันขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของชาวจีนในจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เทศกาลนี้เริ่มต้นในวันที่ 1 เดือน 1 ของปีตามจันทรคติ และสิ้นสุดในวันที่ 15 ซึ่งจะเป็นเทศกาลประดับโคมไฟ ในวันตรุษจีนจะมีการเฉลิมฉลองทั่วโลกโดยเฉพาะชุมชนเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ และตรุษจีนถือเป็นวันหยุดที่สำคัญมากช่วงหนึ่งของชาวจีน และยังแผ่อิทธิพลไปถึงการฉลองปีใหม่ของชนชาติที่อยู่รายรอบ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี เมียนมา มองโกเลีย เวียดนาม ทิเบต เนปาล และภูฐาน สำหรับชาวจีนที่อาศัยอยู่ต่างถิ่นกันก็จะมีประเพณีเฉลิมฉลองต่างกันไป ในประเทศไทย

5. การกินเจ เทศกาลกินเจ จริงๆแล้วเป็นช่วงเวลาแห่งการไว้ทุกข์ 10 วัน แต่ คน 9 คน ซึ่งเป็นชาวฮั่นที่ได้ทำการปฏิวัติต่อต้านพวกแมนจูแต่ไม่สำเร็จจึงถูกประหารชีวิตโดยการตัดคอและโยนลงสู่แม่น้ำหลังจากนั้น ก็มีเจ้ามารับวิญญาณทั้ง 9 ไป ชาวจีนจึงยกย่องให้ชายทั้ง 9 เป็นเจ้าแห่ง

เทศกาลกินเจ เมื่อถึงเทศกาลกินเจ ก็คือการไว้ทุกข์ให้บุคคลทั้ง 9 คน ซึ่งเราเรียกกันว่า เจ้า 9 วันกินเจ ก็จะตรงกับทุกปีถ้าจะดูจากปฏิทินของไทย แต่ถ้านับจากปฏิทินจีน 1 เดือนก็จะมี 29 - 30 วัน จะไม่มีวันที่ 31 วันกินเจ วันแรกจะตรงกับวันสุดท้ายของเดือนที่เปลี่ยนจากปฏิทินจีนถ้าดูจากปฏิทินจีนเทศกาลกินเจก็จะตรงกับทุกปี ประเพณีการกินเจกำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือเริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนทุกๆ ปี รวม 9 วัน 9 คืน มีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีนมานานแล้ว โดยมีตำนานเล่าขานกันหลายตำนาน

6. เทศกาลวันไหว้ขงจื๊อ (บ๊ะจ่าง) เทศกาลวันไหว้ขงจื๊อ (บ๊ะจ่าง) หรือ เทศกาลสวนอู่เจีย หรือ เทศกาลดวงโหลง ตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ตามปฏิทินทางจันทรคติ หรือ "โหงวเหว่ยโจ้ว" เป็นการระลึกถึงวันที่ ขงจื๊อหรือ จี๋ห่วยวน หรือ จี๋หยวน กวีผู้รักชาติแห่งรัฐฉู่ กระโดดน้ำเสียชีวิต นอกจากนี้ ในประเทศจีน บริเวณแม่น้ำฉางเจียง (แยงซีเกียง), ฮองกง, ไต้หวัน, มาเก๊า ยังมีการละเล่น แข่งเรือมังกร จัดอย่างยิ่งใหญ่ในวันนี้ด้วย ทางรัฐบาลจีน ยังกำหนดให้วันขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 นี้เป็น วันกวีจีน (The Chinese Poet's Day) อีกด้วย เนื่องจากจี๋หยวน นับเป็นอีกผู้หนึ่งที่เป็นกวีคนสำคัญของจีนบ๊ะจ่างเป็นขนมหรืออาหารชนิดหนึ่งของจีน ทำด้วยข้าวเหนียว แล้วใช้ใบไผ่ห่อเป็นรูปทรงกรวยหรือรูปสามเหลี่ยมแล้วใช้เชือกเส้นเล็ก ๆ มัด เมื่อห่อเสร็จแล้วก็นำไปต้มให้สุก แล้วรับประทาน มีทั้งแบบใส่เครื่อง และไม่ใส่เครื่อง (<http://วัฒนธรรมจีน.com/culture.html>)

ภาษาจีนกับการเรียนรู้วัฒนธรรมจีน

1. ทฤษฎีการเทียบแบบ (Template-Matching Model) อธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลรับคลื่นเสียงคำพูดมาแล้วเขาก็เรียนรู้ที่จะจัดระเบียบของหน่วยเสียงแต่ละชุดให้พ้องกับถ้อยคำที่เคยพบหรือจดจำไว้ในสมองโดยเลือกเทียบให้เหมือนคำที่เคยเข้าใจได้มากที่สุดและที่เหมือนรองลงมา การเทียบแบบนี้อาจจะใช้เวลานานถ้าเป็นการฟังคำพูดของคนต่างถิ่น

2. ทฤษฎีการเรียงเสียงพูด (Feature Extraction Model) เป็นการอธิบายกระบวนการรับรู้คำพูดลำดับต่อจากข้อ 1 กล่าวคือ เมื่อเทียบแบบหน่วยเสียงได้หลายอย่างก็ทำการเลือกเสียงที่รับได้เด่นชัดออกมาจำแนกเป็นพยางค์หรือหน่วยคำขบวนการลำดับที่ 2 นี้ยังอธิบายได้ยากกว่าผู้ฟังมีการกรองเสียงคำพูดให้ใช้เป็นพื้นฐานการจดจำคำพูดที่รับมาได้อย่างไร

3. ทฤษฎีการเคลื่อนไหวอวัยวะในการพูด (Motor Theory) นักค้นคว้าวิจัยบางท่านเสนอแนะแนวคิดนี้กล่าวคือ เมื่อรับคำพูดที่ชัดเจนและจดจำไว้แล้ว แบบแผนของเสียงพูดที่รับไว้ก็จะถูกส่งเข้าสู่ระบบการฟังของผู้ฟังแล้วผู้ฟังก็พยายามจะเปล่งเสียงคำพูดออกมาให้สอดคล้องกับเสียงคำพูดที่รับรู้แล้ว ขบวนการเตรียมการพูดได้ตอบเป็นการตอบสนองของอวัยวะที่ใช้เคลื่อนไหวเพื่อพูดกับส่วนรับรู้ความรู้สึกว่าส่วนใดเคลื่อนไหวอย่างไร ในที่สุดก็ได้พื้นฐานให้เกิดกลไกในการ

พูด จะเห็นว่าขบวนการเตรียมจะพูดกับการรับฟังคำพูดเข้าไปทำความเข้าใจเป็นขบวนการเหมือนกัน

ทฤษฎีการสรุปสังเคราะห์และวิเคราะห์อยู่ในใจ (Analysis by Synthesis Model) การเคลื่อนไหวอวัยวะในการพูดตามลำดับขั้นที่ 3 นั้น ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเพื่อพูดออกมาให้คู่สนทนาหรือกลุ่มยอมรับ อันที่จริงแล้ว Lenneberg (อ้างใน แสงสุริย์ สำอางกุล, 2524, หน้า 10) ได้อธิบายว่าเด็กบางคนซึ่งสามารถเข้าใจคำพูดที่เป็นภาษาแม่ของตน ได้ถูกต้องดีมาก อาจพูดออกมาไม่ได้เลย เพราะระบบการเปล่งเสียงพูดพิการ ขบวนการรับรู้คำพูดของเขาจะเริ่มเกิดขึ้นที่ 3 และถ้าสมองไม่พิการเขาอาจจินตนาการว่าเขากำลังพูดคำนั้นคำนี้สำหรับคนที่มีการเปล่งเสียงพูดปกติบางคนหรือบางสถานการณ์และ บางเวลาอาจจะเกิดขบวนการเช่นที่กล่าวมาตามขั้นที่ 4 นี้เตรียมกลไกในการพูดได้ตอบแล้วแต่พูดอยู่ในใจ ขบวนการเช่นนี้เรียกว่า การวิเคราะห์แล้วสรุป หรือ การคิดสังเคราะห์เป็นขั้นๆ

นักเรียน

นักเรียน หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

โรงเรียน

โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง คือโรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนอนุบาลสวน เด็กเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับอนุบาลแห่งแรกของภาคเหนือ ที่ได้รับรางวัลโรงเรียน พระราชทานขนาดใหญ่ในปี พ.ศ. 2542 โดย หม่อมหลวงนิสสวณีย์ ผลบุญญา ผู้ก่อตั้งโรงเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างโรงเรียนที่มีคุณภาพสักแห่งหนึ่งในต่างอำเภอ กอปรกับมีที่ดินอยู่แล้วประมาณ 14 ไร่ 89 ตารางวา จึงได้ก่อสร้างโรงเรียนขึ้นมา โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง และขออนุญาต เปิดทำการสอนชั้นอนุบาล 1 - 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมเป็น 3 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 78 คน ครูจำนวน 6 คน ปัจจุบันเปิดขยายเป็นชั้นละ 2 ห้องเรียน ระดับปฐมวัยรวมเป็น 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 87 คน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 141 คน มีครูประจำการและครูผู้ช่วยระดับปฐมวัย จำนวน 15 คน ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 15 คน ครูธุรการ 2 คน อาคารเรียนสร้างขึ้นมา 2 หลัง คือ อาคารประภา และอาคารมณีนุชา โดยจัดห้องเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม ให้กับนักเรียนในระดับ อนุบาล 1 - อนุบาล 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อมาในปีพ.ศ. 2547 ก่อสร้างอาคารขึ้นมามากอีกหนึ่งหลัง คือ

อาคารเมือง ปัญญา โดยจัดห้องเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับนักเรียนในระดับอนุบาล 2 และ 3 ที่แยกออกมาจากอาคาร ประภา ห้องประกอบของโรงเรียนมีดังนี้ ห้องประชุม 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ศูนย์การเรียนรู้ 1 ศูนย์ ห้องอาหาร 1 ห้อง จุดน้ำดื่ม 1 จุด ห้องน้ำชาย 14 ห้อง ห้องน้ำหญิง 14 ห้อง

สำหรับการช่วยให้นักเรียนมีการรับรู้วัฒนธรรมจีนในโรงเรียนนั้นมีการดำเนินการในโรงเรียนในระดับชั้นต่างๆ แม้แต่ในระดับประถมศึกษาที่มีการสอนให้นักเรียนได้รับรู้มากขึ้น โดยมีทั้งการสอนในห้องเรียนและมีกิจกรรมภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในภาษาจีน ได้แก่ การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนให้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล โดยการเรียนการสอนอย่างง่าย เน้นด้านการทักทายการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ระดับประถมศึกษา เรียนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น เน้นคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน การทักทาย การฝึกพูดเป็นประโยค สำหรับการแต่งกายแบบจีน โรงเรียนได้ให้ความรู้ด้านการแต่งกายแบบจีนในการเรียนการสอนตามหลักสูตรและได้จัดกิจกรรมการแต่งกายแบบจีนในทุกวันศุกร์สัปดาห์สุดท้ายของเดือน ในด้านอาหารจีนโรงเรียนได้มีการจัดทำการเรียนการสอนและฝึกทำอาหารจีนในทุกวันพุธ สำหรับกิจกรรมชุมนุมนักเรียนและครูที่สนใจ ด้านประเพณีจีนมีการเรียนการสอนในรายวิชาแต่ละระดับชั้น จัดกิจกรรมชุมนุมภาษาจีนสำหรับนักเรียนที่สนใจและมีกิจกรรมในช่วงเวลาประเพณีจีนในวันสำคัญของจีน เช่น วันตรุษจีน วันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น และด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจีนนอกจากมีการเรียนการสอนในรายวิชาและกิจกรรมเสริมในวันสำคัญต่าง ๆ ของจีน นักเรียนยังได้มีกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อศึกษาดูงานในสถานที่เชิงประวัติศาสตร์ของจีนอีกด้วย ซึ่งนักเรียนจะได้มีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ที่โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ก็มีการดำเนินการสอนในเรื่องนี้เช่นเดียวกับโรงเรียนอื่น ๆ ผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในด้านภาษา การแต่งกาย อาหาร ประเพณีและสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจีน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของผู้เรียนภาษานั้น ได้มีผู้ศึกษาไปในบริบทที่ต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดังเช่น

วรรณิ วิสุทธิศัพท์กุล (2533, หน้า 1) ได้ศึกษาว่า ภาษาจีน เป็นภาษาหนึ่งที่เป็นภาษาหลักของโลกที่ใช้สื่อสารกันอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยได้มีการยอมรับกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยโดยทั่ว ๆ ไป ยังใช้ระบบเก่า ซึ่งเน้นการท่องจำ อ่าน คิด เขียน โดยไม่เกิดแรงจูงใจให้ได้ใช้ในชีวิตจริง การเรียนภาษาจีนในระดับประถมก็ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร แม้นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชาวจีนและผูกพันกับภาษาจีน แต่เด็กในระดับนี้จะลืมภาษาที่เรียนมา หรือว่ากลับคืนไปให้ครูเป็นจำนวนมาก ครูที่สอนจึงต้องมีการพัฒนาด้านสื่อการสอน ใช้การสะกดเป็นภาษาอังกฤษ โดยเป็นตัว โฟเนติก (Phonetic) และต้องรู้จักที่จะปลูกเร้าให้เกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของภาษาจีน เช่น แนะนำให้รู้จักสภาพของประเทศ และเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจีน เช่น การจัดงาน “วันหนึ่งในประเทศจีน” วันตรุษจีน วันชาติจีน และจัดชมรมภาษาจีน นาฏศิลป์จีน

นวลสมร เพื่อนปฐม (2541, หน้า 6) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาวัฒนธรรมและการศึกษาความรู้ทางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ จากแหล่งเอกสารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ศึกษาอิทธิพลของอายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในต่างประเทศ และประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความรู้ทางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้ทางวัฒนธรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับปานกลาง อายุมีอิทธิพลต่อความรู้ทางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ประสบการณ์ในต่างประเทศไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ และประสบการณ์ในการสอนมีอิทธิพลต่อความรู้ด้านวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ

เจียน ธีระวิทย์ (2541, หน้า 270-281) ในผลงานวิจัยชุดเอเชีย โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เรื่องนโยบายต่างประเทศจีน ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ไทย-จีนว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมา ความสัมพันธ์เปลี่ยนไปในทางสร้างสรรค์และร่วมมือมากกว่า ทั้งด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ ซึ่งมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ในทางความร่วมมือทางวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม คนไทยและคนจีนมีความผูกพันกันทางสายเลือดและวัฒนธรรม การติดต่อไปหาผู้มีทั้งมิติที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพราะมีความล้าลึกและรอบด้านมากกว่าความสัมพันธ์กับชนชาติอื่น

วรรณดา ตั้งสุกกิจกำจร (2544, หน้า 5) ได้ศึกษาถึงสมรรถนะของครูตามการรับรู้และความคาดหวังของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม พบว่า ความคาดหวังของนักเรียนกับการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสมรรถภาพของครูมีความแตกต่างกันและการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสมรรถนะของครู กับการรับรู้ตนเองของครู มีความแตกต่างกัน ซึ่งสมรรถนะของครู ได้แก่ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านการปกครองนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านทัศนคติต่อวิชาชีพครู

กุลกันยา สิมารักษ์ (2545, หน้า 8) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 24 คน โดยทดลองสอนด้วยกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคมเป็นเวลา 16 คาบ แล้วทำการทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนนั้นมีความสามารถทางการฟัง-พูดภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคม และนักเรียนมีความเข้าใจวัฒนธรรมทางภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคม

อติทยา จตุทอง (2549, หน้า 3) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศและปัจจัยประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

Manuel J Gutierrez (2004, p. 5) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับวัฒนธรรมในเขตแดนตอนเหนือผ่านกระบวนการเรียนการสอนของผู้พูดภาษาสเปนที่อาศัยอยู่บริเวณเท็กซัส-แม็กซิโกตอนใต้ โดยศึกษาถึงวิธีการที่วัฒนธรรมที่สองนั้นได้เข้ามามีบทบาทในการสื่อสารสำหรับผู้พูดภาษาสเปนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยเครื่องมือในการวิจัยนั้นได้ใช้การสัมภาษณ์แล้วบันทึกเสียง จากนั้นก็ถอดออกมาเป็นตัวอักษร ซึ่งคำถามนั้นมุ่งไปที่ประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสื่อสาร การศึกษาและเศรษฐกิจ ผลปรากฏว่าความคิดที่ได้รับมานั้นเกี่ยวกับการสนองความต้องการและปรับปรุงวิถีชีวิตของผู้อพยพเข้าเมืองให้ดีขึ้น

Felix Brasdefer และ Julio Cesar (2002, p. 5) ได้ศึกษาในเรื่องของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่ยุทธศาสตร์ของการแสดงความรู้สึกในหมู่ผู้พูดภาษาเม็กซิกัน-สเปนอเมริกัน-อังกฤษ และผู้เรียนชาวอเมริกันที่เรียนภาษาสเปนเป็นภาษาที่สอง โดยใช้สถานการณ์ 6 อย่างในการบอกปฏิเสธ การเชิญชวน การร้องขอ และการเสนอแนะ ผลปรากฏว่า ผู้เรียนรู้สึกว่ภาษาปฏิเสธในภาษาสเปนเป็นเรื่องที่ยากในแง่ของบริบทและการรับรู้ที่สุด

จากเอกสารแสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการฟัง-พูด และความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียน